

CRITERIS DE CORRECCIÓ (Model Beneyto) PAU JULIOL DE 2021

Criteris generals

1) Comprensió del text

Puntuació: 3 punts. Contestar 2 de les 4 preguntes que valen 1 punt i 2 de les 4 preguntes que valen 0,5 punts (Total 3 punts).

- a) 1 punt
- b) 1 punt
- c) 1 punt
- d) 1 punt
- e) 0'5 punts
- f) 0'5 punts
- g) 0'5 punts
- h) 0'5 punts

2) Anàlisi lingüística del text

Puntuació: 3 punts. Triar 3 de les 6 preguntes (Total 3 punts).

- a) 1 punt: 0'25 per ítem. Cada resposta errònia descompta 0'25. Si es deixa en blanc, no descompta. La puntuació mínima serà 0.
- b) 1 punt: 0'25 per ítem. Cada resposta errònia descompta 0'25. Si es deixa en blanc, no descompta. La puntuació mínima serà 0.
- c) 1 punt: 0'25 per ítem.
- d) 1 punt: 0'25 per ítem.
- e) 1 punt: 0'25 per ítem.
- f) 1 punt: 0'25 per ítem.

3) Expressió i reflexió crítica

Puntuació: 4 punts. Hi ha tres possibilitats de tria:

- i) contestar les 4 preguntes que valen 1 punt (a, b, c i d) (Total 4 punts).
- ii) contestar les 2 preguntes que valen 2 punts (e i f) (Total 4 punts).
- iii) contestar 3 preguntes: 2 de les 4 preguntes que valen 1 punt i 1 de les 2 preguntes que valen 2 punts (Total 4 punts).

- a) 1 punt
- b) 1 punt
- c) 1 punt
- d) 1 punt
- e) 2 punts.
- f) 2 punts.

Si l'estudiant ha contestat més preguntes de les exigides en cada bloc, davant d'opcions d'igual valor es corregirà la primera contestada en el full d'examen.

En els apartats de *Comprensió del text* i d'*Expressió i reflexió crítica*, les respostes es valoraran més positivament si responen amb precisió la pregunta, expressen amb claredat i ordre les idees i els conceptes, es presenten ben estructurades (paràgrafs, signes de puntuació, connectors discursius) i demostren un bon domini de la normativa gramatical

i de l'expressió lèxica. Si la redacció presenta errors gramaticals i d'expressió, es descomptaran 0'05 punts per error. Les faltes repetides no es comptaran (p.e.: del home/del home o Castello/Castello, 1 falta; però, del hort/del home o Castello/qüestio, 2 faltes). El descompte es farà per preguntes. Si en una pregunta el descompte per errors supera la puntuació de la pregunta, la puntuació serà 0. Si una falta (per exemple: Castello, sense accent) es comet en una pregunta concreta i es repeteix en una altra pregunta diferent, la repetició no penalitzarà.

Criteris específics

Es donen **suggeriments** només sobre aquelles qüestions més complexes i que convé posar en comú entre tots els correctors i les correctores.

TEXT 1

1 No res l'havia assenyalada, doncs. No res seu havia arribat a la seua
vertadera intimitat. No res l'havia commoguda tampoc en goig ni alegria. El xiquet
venia sens dubte d'una zona híbrida, on la dona prestava solament la seua matèria-
femella i el seu recés a un tros de vida que no havia desitjat amb la seua sang, ni
5 havia cridat amb la seua veu.

 I així nasqué la criatura: sense res de sa mare. Però, potser per això, Fèlix
el va estimar més. I ella, perquè no havia donat res seu voluntàriament a aquella
vida, la va sentir pròxima i aliena com una humiliació, i resolgué educar el fill a la
seua imatge i semblança, com en tardà deler de rescatar-lo al signe i a la sang del
10 seu pare. I això va crear una altra lluita sorda entre tots dos. El contrast de la
rigidesa espartana amb què ella volia enfortir Quic i els afalacs de Fèlix al petit,
dèbil i emotiu com ell mateix, van fer el que faltava.

 Per al pobre Quic, que estava enmig i creixia lentament, dificultosament, va ser la
pitjor part. El minyó va veure, quasi sense comprendre-ho, el distanciament dels
15 seus pares i com tirava cadascú pel seu costat sense mirar massa envers ell. Carne
va dedicar totes les seues forces a la fundació d'un Club femení en què va posar
grans esperances. I Fèlix..., Fèlix "vivía la seua vida" davant la desdenyosa actitud
de Carne, que sols exigia "que no la deixàs en ridícul" i saber servir les formes.
L'home es va trobar ja totalment derrotat amb la despectiva reacció de la seua
20 dona, en veure que de tot això no eixia aquella protesta, aquelles llàgrimes que
inconscientment tant desitjava, i ni tan sols aqueixa recriminació natural que
hagués pogut tornar a unir-los. No. Carne callava. Semblava descansar i trobar-se
millor amb el canvi. I Fèlix, humiliat primerament, irritat després, es va llançar a
la disbauxa més absurda, com volent humiliar-la al seu torn. I, encara que no
s'exhibia "per onsevol" amb les seues conquestes o amb qualsevol de les seues
amants ocasionals, que és el que vertaderament hauria pogut ferir Carne, era només
perquè Quic creixia i ell no volia desmerèixer davant del fill.

Beneyto, Maria (1967) *La dona forta*. València, Senent, p. 31.

TEXT 2

- 1 Què vol dir, però, que és una llengua minoritzada? Segons Àngela Cotano és una llengua que, malgrat ser la pròpia d'un territori, els seus àmbits i funcions d'ús es veuen restringits per unes circumstàncies socials determinades. És un terme popularitzat per Vicent Aracil i molt conegut a la sociolingüística catalana.
- 5 I com és que el txuvaix és una llengua minoritzada? És ben senzill: perquè no gaudeix de plena normalitat d'ús degut a una política lingüística d'imposició d'una altra llengua, en aquest cas el rus. Txuvàixia es va annexionar a l'Imperi Rus l'any 1552 sota Ivan IV "el Terrible", però ha estat sobretot des de l'època d'Stalin i la seva política de russificació que el txuvaix ha reculat.
- 10 En sociolingüística distingim entre la llengua dominant (el rus, en aquest cas) i la minoritzada (el txuvaix). La minorització de llengües té un horitzó molt difícil d'evitar molts cops, que és la substitució lingüística, és a dir, que la llengua que s'hi havia parlat normalment en el passat deixa de parlar-s'hi i se'n parla una altra. En aquest procés s'hi distingeixen diverses etapes:
- 15 1. La bilingüïtzació de la població parlant de la llengua minoritzada.
2. El trencament de la transmissió lingüística, és a dir, que els pares deixen de parlar la llengua minoritzada als fills i ho fan en la dominant.
3. Últims parlants, es produeix quan ja només queden unes poques persones competents en la llengua minoritzada i d'edat avançada i sense possibilitat de
- 20 tindre descendència.
En el cas del txuvaix ens trobem a mig camí entre el segon i el tercer pas. Els infants encara senten la llengua dels avis però no la parlen perquè els pares ja no els l'han parlada a casa.
- 25 Malauradament, la situació del txuvaix és la situació de tantíssimes altres llengües. Algunes en fases més avançades, d'altres en fases prèvies. Segons Michael Krauss només el 10% de les llengües parlades actualment seguiran parlant-se quan arribem al segle XXII. Cal que totes les comunitats lingüístiques de llengües minoritzades siguin conscients del problema i que es pot aturar si s'hi posen. A més, resulta evident que aquest problema va directament relacionat amb la globalització i queda clar que, per a aturar-la, s'ha d'actuar localment per a fer un canvi global

Montserrat, Ernest (21/12/2014) "El Txuvaix com a paradigma de la substitució lingüística" *Linguo-resistència* [<http://linguoresistencia.weebly.com/bloc/el-txuvaix-com-a-paradigma-de-la-substitucio-linguistica-i>]

1. Comprensió del text

Contesta 2 de les 4 preguntes que valen 1 punt i 2 de les 4 preguntes que valen 0,5 punts (Total 3 punts).

a) Descriu el tema i les parts bàsiques del text 1 (1 punt)

Tema (0,5): El distanciament dels pares i el naixement del fill. La convenció de la maternitat en el context social.

Parts (0,5): 1- Indiferència de la mare arran del naixement del fill. 2- Actitud del pare envers el fill. 3- Relacions entre el pare i la mare a partir d'aquell moment

b) **Resumeix el contingut** del text 1 amb una extensió aproximada de 6 línies (1 punt)

El text relata les relacions d'una parella després del naixement del fill: l'actitud de la mare que ha passat la maternitat com una convenció social i la del pare, que sent com una mena de necessitat per formar el fill en funció dels seus interessos. En una tercera part descriu el comportament convencional de la parella, mantenint les aparences, malgrat que la seua relació només mantenia un pacte tàcit de respecte mutu.

c) Descriu el tema i les parts bàsiques del text 2 (1 punt).

Tema (0,5): Els processos de substitució de les llengües. Minorització i desaparició de llengües.
Parts (0,5): Definició del procés (1-4). Exemple del Txuvaix (5-8). Procés per parts, amb quatre parts internes; tres per cadascun dels punts i referència a l'exemple analitzat. (9-19). Conclusió sobre aquests processos i generalització (20-25)

d) Resumeix el contingut del text 2 amb una extensió aproximada de 6 línies (1 punt).

En funció de l'exemple utilitzat sobre una llengua sotmesa des de l'antic Imperi Rus, l'autor fa una revisió del procés de substitució lingüística. Comença pels processos de minorització social, manifestats a partir de la bilingüïtzació en què progressivament guanya terreny la llengua substitutòria, fins que s'arriba al canvi de llengua a través de les generacions. Sobre aquest cas es fa un plantejament a futur, de cara al segle XXII.

e) Identifica la tipologia textual del text 1 i especifica almenys dos trets característics d'aquesta tipologia presents al text (0,5 punts).

Narratiu (0,25). Utilització de verbs en passat, predomini dels verbs d'acció. Utilització d'elements de referència cronològica. Estructura de plantejament d'uns fets ocorreguts. Verbs de dicció referits als personatges (0,25).

f) Identifica les veus del discurs que hi ha al text 1 (0,5 punts). El narrador; allò que diuen els personatges de manera indirecta (estil indirecte i indirecte lliure).

g) Defineix la tipologia textual del text 2. Explica dues característiques amb exemples (0,5 punts). Expositiu/argumentatiu: presenta dades, explica casos, utilitza lèxic valoratiu. Citació d'autoritats, relacions causa-efecte (arguments) formalitzats en funció de construccions sintàctiques.

h) Identifica el registre lingüístic (formal/informal) del text 2 i especifica almenys dos trets característics d'aquest registre presents al text 2 (0'5 punts).

Formal: lèxic (terminologia), els cultismes. Discurs elaborat amb incisos de subordinació.

2. Anàlisi lingüística del text

Tria 3 de les 6 preguntes (Total 3 punts).

a) Indica la pronunciació dels elements subratllats pertanyents al text 1. [1 punt; resposta errònia: -0,25]

1. goig ni alegria? (línia 2) Sorda o sonora? Sonora
2. dona (l. 2) Oberta o tancada? Oberta
3. els afalacs (l. 9) Sorda o sonora? Sonora
4. davantu del fill (l. 22) Sorda o sonora? Sonora

b) **Indica la pronunciació dels elements subratllats pertanyents al text 2. [1 punt; resposta errònia: -0,25]**

1. degut a (línia 6) Sorda o sonora? Sorda
2. molts colps (l. 10) Oberta o tancada? Tancada
3. minoritzada (l. 17) Sorda o sonora? Sonora
4. dels avis (l. 19) Sorda o sonora? Sonora

c) **A continuació, hem subratllat estructures sintàctiques del text 1. Indica el tipus d'oració composta que representen i, si és pertinent, la funció sintàctica que realitzen. [1 punt]**

1. I ella, perquè no havia donat res seu voluntàriament a aquella vida, la va sentir pròxima i aliena com una humiliació (línies 5-7). Subordinada adverbial causal.
2. Per al pobre Quic, que estava enmig i creixia lentament, dificultosament, va ser la pitjor part. (l. 11). Subordinada adjectiva en funció de Complement del Nom de caràcter apositiu.
3. Carme va dedicar totes les seues forces a la fundació d'un Club femení en què va posar grans esperances (l. 13-14). Subordinada de relatiu en funció de CN
4. I Fèlix, humiliat primerament, irritat després, es va llançar a la disbauxa més absurda, com volent humiliar-la al seu torn (l. 19.20). Adverbial (impròpia) circumstancial de manera

d) **Indica a quins elements fan referència en el text 2 els mots subratllats i quina funció sintàctica realitzen. [1 punt]**

1. és a dir, que la llengua que s'hi havia parlat normalment en el passat deixa de parlar-s'hi i se'n parla una altra (línies 11-12) "llengua" CD.
2. és a dir, que els pares deixen de parlar la llengua minoritzada als fills i ho fan en la dominant. (l. 14-15) "parlar en la llengua" CD
3. Els infants encara senten la llengua dels avis però no la parlen perquè els pares ja no els l'han parlada a casa. (l. 18-19) "als fills" CI.
4. A més, resulta evident que aquest problema va directament relacionat amb la globalització i queda clar que, per a aturar-la, s'ha d'actuar localment per a fer un canvi global (l. 24-25) "la globalització" CD.

e) **Digues el significat que adquireixen al text 1 aquestes paraules (o expressions) o posa'n un sinònim. [1 punt]**

1. commoguda (línia 2). Afectada, impressionada, emocionada, sorpresa.
2. deler (l. 7). Desig, cobejança, ànsia, excés de gana, ambició
3. minyó (l. 12). Nen, xiquet, jovenet, infant.
4. despectiva (l. 16). Menyspreant, sense fer cas.

f) **Digues el significat que adquireixen al text 2 aquestes paraules (o expressions) o posa'n un sinònim. [1 punt]**

1. gaudeix (línia 5). Fruir, disfrutar, tindre goig.
2. annexionar (l. 7). Conquerir un territori veí, envair un espai lateral
3. fases prèvies (l. 21). En moments anteriors, en ocasions anteriors, en un

procés parcial anterior
4. aturar (l. 23). Parar, detindre.

3. Expressió i reflexió crítica

Hi ha tres possibilitats de tria:

- a) contestar les 4 preguntes que valen 1 punt (a, b, c i d) (Total 4 punts).
- b) contestar les 2 preguntes que valen 2 punts (e i f) (Total 4 punts).
- c) contestar 3 preguntes: 2 de les 4 preguntes que valen 1 punt i 1 de les 2 preguntes que valen 2 punts (Total 4 punts).

Fragment 1

Resta la Lluna, l'enigma. ¿L'enigma?
¿I el cor humà? N'hi ha transplants, com sabeu.
El vell amor, insondable, terrible,
i al capdavant els versicles solemnes,
aquells fragments que ningú no desxifra
d'una manera, diríem, plausible.

(Pertanyent al poema «Un entre tants» de Vicent Andrés Estellés del *Llibre de meravelles*)

Fragment 2

En qualsevol cas, l'estranger és un punt de referència polèmic, probablement imprescindible, per a un patriotisme agressiu. Com que l'estranger sol ser, al seu torn, patriota del seu país i respecte a ell adopta una actitud semblant, la col·lisió resulta fatal. Tota xenofòbia contesta a una altra xenofòbia, ja que tots som «estrangers» per a algú.

(Joan Fuster: fragment de «Xenofòbia», *Diccionari per a ociosos*)

- a) **Situa el poema en el seu context històric. Explica per quina raó al·ludeix a la lluna i als transplants. Relaciona-ho amb fets històrics concrets** (Extensió: aproximadament 75-80 paraules). [1 punt]

El poema relata fets esdevinguts en els anys 60. Concretament es refereix a l'arribada de l'home a la lluna per primera vegada i al primer transplantament de cor. Això mostra que està escrit al voltant de 1968, data límit en què Ferran Carbó situa la redacció del llibre, entre 1958 i 1968.

- b) **Compara el fragment 1 amb la producció posterior d'altres poetes (segona meitat dels anys 70 i anys 80)**, (Extensió: aproximadament 75-80 paraules). [1 punt]

La poesia estellesiana encara aprofita els fonaments de crònica i relata fets ocorreguts al context valencià del moment. A partir dels anys 70, amb l'antologia *Carn fresca* d'Amadeu Fabregat (1974) la lírica mostra ja un gir retoricista i intimista manifest en la inclusió de temes que Estellés no havia tocat (altres tipus d'amor, erotisme més explícit, culturalisme i paisatgisme, ...). L'anomenada generació dels setanta es deixa influir pels canvis formals, influència de noves formes d'expressió com la cançó estrangera i el cinema (importància de

l'antologia d'aquesta època publicada per Antònia Cabanilles, *La bella pell de l'Alba*). Els escriptors que destaquen: Parcerisas, Mercè Marçal, Josep Piera, Joan Navarro, Ramon Pinyol, ... Han estat estudiats per Àlex Broch en diversos treballs. Això es fa més palès durant els vuitanta, amb una fornada d'escriptors que s'allunyen definitivament dels models realistes i aprofundeixen en l'intimisme, en valors existencials, i s'aboquen a les primeres manifestacions del pensament postmodern: Sebastià Alzamora, Ramon Guillén, M. Garcia Grau, ... (alguns antologats a *Espai del vers jove*)

- c) **Identifica una de les idees que apareixen a l'entrada "Xenofòbia" de Joan Fuster, a partir del text del fragment 2. (Extensió: aproximadament 75-80 paraules).** [1 punt]

La xenofòbia està condicionada per un patriotisme "agressiu". El problema és que l'estranger, sovint, també és patriota del seu territori i per això se sol generar un conflicte entre dos tipus de patriotisme. Una altra qüestió pot ser la definició del terme i la qualificació d'aquest com a polèmic si no procurem donar-li una doble perspectiva, molt habitual en l'assaig fusterià

- d) **Com evoluciona el gènere de l'assaig amb posterioritat al context d'escriptura de *Diccionari per a ociosos*** (Extensió: 75-80 paraules aproximadament). [1 punt]

Fuster dedica bona part de la seua trajectòria a estudiar temes molt concrets, erudits com *La decadència al País Valencià* o *Poetes, moriscos i capellans, Literatura catalana contemporània*, ... combinats amb assajos de tipus polític (*El blau a la senyera; País Valencià, perquè*). La generació que el segueix té orientacions diferents: des de l'antropologia dels orígens de Francesc Mira, que evoluciona cap al pensament nacional (*Crítica de la nació pura*) i l'articulisme periodístic (*Punt de Mira*); passant per la reflexió social (J.V. Marqués amb *País perplex*); els llibres de viatges i d'impressions intimistes de Josep Piera. La diversificació temàtica de Fuster es va concretar en l'aparició de diversos estudiosos de la llengua i de la literatura, de la societat i de la filosofia. Cal recordar una antologia que recollia bona part d'aquestes tendències, realitzada per Vicent Salvador, sota el títol "*Tebeos*" per a intel·lectuals (1986). D'altra banda, el panorama català en general va donar un seguit de figures com Màrius Carol, Vicenç Villatoro, Sala-Valldaura, ...

- e) **Escriu un text de característiques tipològiques similars al de Beneyto [text 1] en què s'explique un fet semblant** (Extensió: 150 paraules aproximadament). [2 punts]

La xenofòbia està condicionada per un patriotisme "agressiu". El problema és que l'estranger, sovint, també és patriota del seu territori i per això se sol generar un conflicte entre dos tipus de patriotisme. Una altra qüestió pot ser la definició del terme i la qualificació d'aquest com a polèmic si no procurem donar-li una doble perspectiva, molt habitual en l'assaig fusterià

- f) **Explica quina és, en la teua opinió, la situació actual del valencià a partir de les nocions i termes apareguts al text 2** (Extensió: 150 paraules aproximadament). [2 punts]

Resposta oberta en què es demana si el valencià està sotmés o no a una situació de substitució lingüística. Es valorarà la capacitat argumentativa i la correcció lingüística.

